

LAHTI

Lahden vuosi 2019

Sisällysluettelo

Katsaus vuoteen 2019	4
Kaupunginjohtajan katsaus	7
Näin Lahdesta tuli Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021	8
Lahti luopui kivihiilestä	9
Henkilökohtaisen päästökaupan innovaatio testikäyttöön	9
Bussien uusi runkolinjasto hyväksyttiin	10
Miksi Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki?	11
Palvelutori – asiointia ja inspiroivia kohtaamisia	12
Ranta-Kartano eteni monta etappia	14
Monitoimitalo nousee Rakokiven kruunuksi	16
Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa lisääntyi	18
Homebase avattiin osana päihteidenvastaista työtä	20
Tapahtumavuosi tarjosi monipuolisen runsaudensarven	22
Lahden talous 2019	24
Kokonaismenot ja -tulot	24
Suurimmat investointikohteet	26
Näin Lahtea johdetaan	28

Katsaus vuoteen 2019

**Lahti kasvaa rohkeana ja yritysystävällisenä ympäristökaupunkina. Kaupunkistrategian toteutuessa Lahti on elinvoimainen ja yhteisöllinen yliopistokaupunki, joka tunnetaan kansainvälisesti ympäristö-
ratkaisuistaan.**

Lahti valittiin Euroopan ympäristöpääkaupungiksi vuodelle 2021

Lahti nimettiin ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina Euroopan ympäristöpääkaupungiksi kesäkuussa 2019. Ympäristöpääkaupunki-nimitys on Euroopan komission tunnustus kaupungeille, jotka ovat ympäristötoiminnan edelläkävijöitä ja kehittävät innovatiivisia ratkaisuja kaikille kaupungeille yhteisiin ympäristöhaasteisiin. Lahden valinta on merkittävä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki vuonna 2021.

Lahdesta tuli yliopistokaupunki

Lahdesta tuli Suomen uusin yliopistokaupunki, kun Lappeenrannan yliopisto muuttui Lappeenrannan-Lahden teknilliseksi yliopistoksi vuoden 2019 alussa. Uusi LUT-yliopisto toimii kahdella kampuksella, Lahdessa ja Lappeenrannassa. Muutos tuo Lahteen uusia koulutusohjelmia, professoreja, tutkijoita ja innovatiivista yritys yhteistyötä. Niemen kampus kokoaa eri alojen korkeakouluopiskelijat ja yritykset luovaan yhteistyöhön ja verkostoitumaan.

Kuntien talous oli koetuksella koko maassa

Kuntataloudessa vuosi 2019 oli historiallisen heikko koko Suomessa. Lahden tulos heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna, mutta toteutui kuitenkin noin kymmenen miljoonaa euroa voimassa olevaa talousarviota positiivisempaan. Vuosikaute jäi 20 miljoonan euron tasolle, ja tilikauden tulos painui reilusti negatiiviseksi. Kaupunki pystyi sopeuttamaan toimintaansa ja sai katettua käyttötalouden säästöillä ja toimintatulojen ylityksellä odotettua pienemmän verokertymän.

Suurin vaikutus Lahden kaupungin taloudelliseen tulokseen oli Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän maksuosuuden ylityksellä. Yhtymä onkin käynnistänyt laajan toiminnan ja talouden tehostamisohjelman.

Lahden kaupungin investoinnit jatkuvat korkealla, yli sadan miljoonan euron tasolla. Kaupunki rakentaa uusia monitoimitaloja, jotka muuttavat toimintatapoja ja parantavat myös palvelutasoa. Yksi mielenkiintoisimmista investoinneista on vanhaan Mallasjuoman kiinteistöön tuleva taide-, muotoilu- ja julistemuseo, jota on pitkään odotettu. Kunnallistekniikan osalta suurin työmaa on Lahden eteläinen kehätie, joka valmistuu vuonna 2020.

Muutoksia luottamuselimien vastuupaikoilla

Sirkku Hildén (sd.), aloitti kautensa Lahden kaupunginhallituksen päätoimisena puheenjohtajana kesäkuussa 2019, kun Pekka Komun (sd.) puheenjohtajakausi päättyi. Sos.dem. valtuustoryhmä sopi heti kuntavaalien jälkeen puheenjohtajuuden jakamisesta kahteen kaksivuotiskauteen.

Puheenjohtaja vaihtui myös Lahden kaupunginvaltuustossa, kun Milla Bruneau (kok.) siirtyi johtamaan Lahden ympäristöpääkaupunkihanketta ja Hannu Rahkonen (kok.) valittiin valtuuston puheenjohtajaksi lokakuussa 2019.

Lahti kilpailee uusista asukkaista

Lahti on 120 000 asukkaan kaupunki. Väkiluku vuoden lopussa oli 119 875. Asukasmäärän kasvu on hidastunut, ja Lahti joutuu kilpailemaan uusista asukkaista muiden kaupunkien kanssa. Keskeisiä vetovoimatekijöitä ovat uudet yritykset ja työpaikat, viihtyisä kaupunkikeskusta ja asuinympäristöjen monimuotoisuus.

Perinteisestä teollisuus- kaupungista kestävän kaupunkikehityksen kärkeen

Lahti haluaa olla kestävän kaupunkikehityksen edelläkävijä. Siitä on hyötyä koko kaupungille ja maakunnalle, sen asukkaille ja yrityksille.

2020-luvulle siirryessään Lahti on kansainvälisesti edistyksellinen ympäristökaupunki ja aktiivinen yliopistokaupunki. Lahti on valittu koko Euroopan ympäristöpääkaupungiksi vuodelle 2021.

Lahden ympäristötyö on ollut pitkäjänteistä. Halusimme puhdistaa Vesijärven ja siitä käynnistyi kaupungin ja ympäristötutkijoiden tiivis ja tuloksellinen yhteistyö. Nykyisin monet lahtelaisyrietykset hakevat kansainvälistä kasvua kiertotaloudesta ja saavat ympäristökaupungista tukea pyrkimyksilleen.

Määrätietoisen ympäristötyön ansiosta Lahti on muuttunut perinteisestä teollisuuskaupungista kestävän kaupunkikehityksen kärkikaupungiksi. Tehtävämme on nyt näyttää esimerkkiä kansainväliselle yhteisölle, joka seuraa ratkaisujamme kiinnostuneena.

Viime vuonna luovuimme kivihilestä. Tavoitteemme on olla hiilineutraali kaupunki jo vuonna 2025, ensimmäisenä suurena kaupunkina Suomessa.

Lahti on lunastanut paikkansa teoillaan. Olemme aina olleet kunnianhimoisia mutta realistisia ja luottaneet tulevaisuuteen. Kestävän kaupunkikehityksen kärkikaupunkina houkuttelemme uusia asukkaita, työntekijöitä, yrityksiä ja investoijia - tarjoamme positiivisen, tulevaisuuteen suuntautuvan toimintaympäristön.

Pekka Timonen
kaupunginjohtaja

Näin Lahdesta tuli Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021

Lahdessa ympäristökasvatus aloitetaan jo varhain.

Lahden aktiivisuus ympäristöasioissa alkoi jo 1980-luvulla. Herättäjänä toimi saastunut Vesijärvi, jonka puhdistamiseksi syntyi kansanliike.

Kaupungin ensimmäinen ympäristöstrategia hyväksyttiin vuonna 2009. Silloin otettiin tavoitteeksi vähentää päästöjä 50 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2025 mennessä.

Samaan aikaan ympäristöajattelua on viety asukkaiden arkeen. Ympäristökasvatus aloitetaan jo varhain: vapaaehtoiset ympäristömummit ja -vaarit vierailevat päiväkodeissa tutustuttamassa lapsia luontoon ja arkisiin ympäristötekoihin. Jätteiden lajittelu on jo pitkään ollut kaupunkilaisille itsestäänselvyys.

Lahdessa kaatopaikalle päätyy enää neljä prosenttia kaupungissa tuotetuista jätteistä. Kujalan edistyksellisessä jätekeskuksessa kierrätetään esimerkiksi kattuhuopaa osaksi uutta asfalttia. Vuonna 2017 Päijät-Hämeeseen laadittiin maakunnallinen kiertotalouden tiekartta, ensimmäisenä Suomessa.

Lahti teki mittavan energiakäännöksen huhtikuussa 2019 lopettamalla kivihiilen käytön.

Lahti luopui kivihiilestä

Tärkein ympäristökysymys tällä hetkellä on ilmastonmuutoksen hillitseminen. Lahden tavoite on suomalaiskaupunkien kunnianhimoisin: hiilineutraalisuus vuoteen 2025 mennessä.

Päästövähennyksissä otettiin iso askel keväällä 2019, kun Lahti Energian Kymijärvi III -voimala otettiin käyttöön. Uusi voimala mahdollistaa kivihiilen käytön lopettamisen kokonaan.

Lahti investoi noin 180 miljoonaa euroa Lahti Energia Oy:n uuteen bioenergialaitokseen.

Henkilökohtaisen päästökaupan innovaatio testikäyttöön

Liikkumisen henkilökohtaiseen päästökauppaan tarkoitetun CitiCAP-sovelluksen testaus aloitettiin syksyllä 2019.

Matkapuhelimeen ladattava sovellus laskee käyttäjänsä liikkumisesta syntyneet hiilidioksidipäästöt ja vertaa niitä keskivertotasoon. Käyttäjän liikkumismuoto tunnistetaan automaattisesti, esimerkiksi käveleekö hän vai liikkuuko autolla.

Jos käyttäjän viikkopäästöt jäävät alle keskiarvon, on hänellä mahdollisuus ansaita palkintoja. Keskiarvon ylittäjille kerrotaan asiasta, mutta heille ei koidu seuraamuksia.

Maailman ensimmäinen henkilökohtaisen päästökaupan sovellus otettiin testikäyttöön.

Bussien uusi runkolinjasto hyväksyttiin

Lahden seudun liikenteen runkolinjastosuunnittelun tavoitteena on ollut selkeyttää ja nopeuttaa joukkoliikenteen linjastoa.

Suunnittelussa on hyödynnetty laajaa palauteaineistoa kuten asukaskyselyn tuloksia, e-palautteita, kuljettajakyselyn vastauksia, matkustajamääräinformaatiota, asukastiheyttä eri alueilla sekä alueen liikkumisdataa.

Uusi runkolinjasto otetaan käyttöön vaiheittain nykyisten liikennöintisopimusten päättyessä vuosien 2019–2022 aikana.

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta hyväksyi uuden runkolinjastosuunnitelman.

Miksi Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021?

- ✓ Puhdistimme Vesijärven.
- ✓ Olemme suurista kaupungeista Suomen ensimmäinen hiili-neutraali kaupunki vuonna 2025.
- ✓ Kokeilemme ensimmäisenä maailmassa asukkaiden henkilökohtaista liikkumisen päästökauppaa.
- ✓ Meille jäte on raaka-aine, josta hyödynnämme jo yli 96 %.
- ✓ Teemme rohkeita ympäristötekoja joka päivä.

Lahden ympäristöpääkaupunkivuosi rakentuu neljän teeman ympärille

Hiilineutraali elämä

Kiertotalous

Osallisuus

Luonto ja vesi

Palvelutori – asiointia ja inspiroivia kohtaamisia

Yksi Lahden kaupungin strategisista kärkihankkeista vuonna 2019 oli Palvelutori, jonka valmistelu jatkui koko vuoden. Kaupunkilaiset pääsivät asioimaan, osallistumaan, vaihtamaan ajatuksia ja viihtymään Palvelutorin toimitiloihin Kauppakeskus Trioon tammikuussa 2020.

Palvelutorin haluttiin olevan kaiken keskellä, helposti saavutettavissa. Trion toisesta kerroksesta, Vesku-aukiolta, löytyneet tuhat neliötä olivat juuri sopiva tila, projektipäällikkö **Laura Packalén-Vehko** luonnehtii.

Mallia haettiin Espoosta Ison Omenan palvelutorista, mutta Lahteen uusi, inspiroiva konsepti tehtiin juuri lahtelaisella twistillä osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia lisäämään.

Monta asiaa yhdellä käynnillä

Palvelutorille kynnys on matala – siksikin, että siellä voi hoitaa monta asiaa kerralla, rennossa tunnelmassa.

Kaupungin asiakaspalvelupiste on Lahti-Piste, jossa voi ostaa ja ladata esimerkiksi paikallisliikenteen matkakortteja tai olla yhteydessä varhaiskasvatuksen asiakaspalveluun ja neuvontaan. Lahti-Pisteestä saa myös matkailuneuvontaa.

Lisäksi saatavilla on Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän, Kelan ja työ- ja elinkeinoimiston palveluita, asumisneuvontaa ja maahanmuuttajien Kotouttamo-palvelut.

Popupeja ja teemapäiviä

Tarjontaa täydentävät oleskelutila Olkkari, tapahtumatalo Lava sekä Paja tieto- ja ompelukoneineen. Kokoustiloja asukkaat ja yleishyödylliset yhdistykset voivat vuokrata maksutta.

Palvelutori on vetänyt asukkaita ja toimijoita alusta alkaen. Popupit, teemapäivät, luennot ja keskustelut ovat viihdyttäneet, lisänneet tietoa ja virittäneet ajattelua: aiheita on ollut hiphopista pikkulasten kerhotoimintaan, 1,5 asteen elämäntapaan ja työurien pidentämiseen.

Palaute on ollut Packalén-Vehkon mukaan pääosin kiittävää ja rakentavaa. Sitä kuullaan tarkasti palvelukokonaisuutta laajennettaessa. Yhtenä strategisista kärkihankkeista Palvelutori jatkaa myös vuonna 2020.

Palvelutori kannattaa ottaa someseurantaan – niin paljon kaikkea kiinnostavaa tarjontaa on.

Lahden Palvelutori Facebookissa [facebook.com/lahdenpalvelutori](https://www.facebook.com/lahdenpalvelutori)

Kymppiin osallistumaan

Kiinnostaako sinua Lahden kaupunkiympäristön suunnittelu? Haluatko kuulla ajankohtaisista hankkeista, joilla Lahtea uudistetaan? Haluatko itse kertoa näkemyksistäsi yhteisen kaupunkiympäristön kehittämiseksi?

Palvelutorin osallistumistila Kymppi on kaikkia niitä varten, joita kiinnostavat esimerkiksi kaava-asiat, rakentaminen ja katujen kunnossapito, lähiluonto ja venepaikat. Kaupunki järjestää tiilassa työpajoja, tietoiskuja, suunnittelijatapaamisia ja asukasilloja.

Ranta-Kartano eteni monta etappia

Vuonna 2019 Ranta-Kartanon alueen muodonmuutos otti vauhtia. Vanhan linja-autoaseman ja Pikku-Vesijärven välisen parkkikentän rakentaminen kaupunginosaksi on Lahdelle näytön paikka: se laajentaa keskustaa ja liittää sen Vesijärven ranta-alueeseen.

Rakennusliike Skanska alkoi keväällä 2019 rakentaa alueen ensimmäistä korttelia. Lähimmäksi keskustaa, Kyösti Kallion kadun varteen, kohoavat omistusasuntokohde ja Saga-palvelutalo vuoden 2020 loppuun mennessä.

Kisapuiston viereen kylpylähotelli ja uimahalli

Kyösti Kallion kadun ja aivan uuden Kartanonkadun rakennusurakat saatiin päätökseen kesällä 2019.

Keväällä kaksi asemakaavan muutosehdotusta valmistui nähtäville, ja lainvoimaisiksi ne tulivat lokakuun lopussa. Muutokset koskivat Kyösti Kallion kadun kolmea asuinkorttelia – siis muita kuin Skanskan rakenteilla olevaa – ja Kartanonkadulle Kisapuiston viereen sijoittuvaa rakentamista.

Kisapuiston viereen Kinos Property Investment on suunnitellut kylpylähotellia, lomahuoneistoja, vesiliikuntakeskusta ja pysäköintitaloa.

Hanke nytkähti eteenpäin paitsi asemakaavan muutoksen, myös kaupunginvaltuuston kesäkuisen päätöksen ansiosta. Valtuusto päätti, että kaupunki sitoutuu vuokraamaan uimahallin – Lahdesta puuttuvine 50 metrin altaineen – ja ryhtyy pääosakkaaksi pysäköintitaloon, jos hanke toteutuu kokonaisuudessaan. Hanke valmistuisi arvion mukaan vuonna 2023.

Luonteva reitti torilta Sibeliustalolle

Maankäytön ja aluehankkeiden projektipäällikkö **Pirkko-Leena Jakonen** kertoo, että Ranta-Kartanon valmistumiseen menee vielä vuosia. Hyvää kannattaa kuitenkin odottaa: alue on keskustan puuttuva palanen.

– Torilta Vesijärven rantaan ja Sibeliustalolle on puuttunut luonteva kävelyreitti. Ranta-Kartanon läpi rakennetaan viihtyisä puistoväylä jalankulkijoille ja pyöräilijöille tätä puutetta korvaamaan.

Pumppuradalla liikunnan iloa!

Tyhjän panttina vai tilapäiskäytössä? Kaupunkilaisten iloksi kaupunki päätti ottaa tilapäiseen liikunta- ja harrastekäyttöön tontin, joka jäi Urheilutalon purkamisen jälkeen tyhjäksi Ranta-Kartanon Pikku-Vesijärven päässä.

Pumprack-rata eli pumppurata valmistui syyskuussa. Sen suosio on ollut silminnähtävää. Kumpareinen, asvaltoitu rata houkuttelee skuttaajia, skeittaajia, tempupyöräilijöitä ja rullaluistelijoita.

Pumppurata on käytössä vuoden tai vuosia – niin kauan, kunnes kortteli tarvitaan rakennustyömaaksi, arvioi projektipäällikkö Pirkko-Leena Jakonen.

Monitoimitalo nousee Rakokiven kruunuksi

Nastolan Rakokivi on kokemassa kasvojenkohotusta. Vetonaulaksi liikekeskuksen kupeeseen nousee parhaillaan kauan odotettu monitoimitalo. Rakentamaan päästiin kesäkuussa 2019, käyttöönotto on 2021.

Tilat taipuvat moneen käyttöön

Monitoimitalot ovat nykyaikaa, ja Lahdessa niitä on tehty ja parhaillaan tekeillä useita. Ne ovat lähialueensa oppimis-, harrastus- ja kulttuurikeskuksia, joissa eri-ikäiset asukkaat kohtaavat. Monikäyttöisyys, joustavuus, avoimuus ja yhteisöllisyys kuvastavat niiden luonnetta.

Rakokiven monitoimitalossa lapsi kasvaa yksivuotiaasta 12-vuotiaaksi: taloon sijoittuvat päiväkotitoiminta, esiopetus, alakoulu ja ilta- ja viikkipäivätoiminta ja Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n valmistuskeittiö. Tiloissa järjestetään myös Wellamo-opiston kurssitoimintaa. Taloon tulee vuokrattavia kokoustiloja, kädentaitojen tiloja ja liikuntasali myös harrastuskäyttöön.

Samalla kehitetään betonirakentamisen laatua

Monitoimitalon rakentamisen yhteydessä toteutetaan Terve betonirakenteinen koulu -kehityshanke. Hankkeen toteuttavat Lahden Tilakeskus, Betoniteollisuus ry ja Talonrakennusteollisuus ry, ja mukana ovat myös Peikko Finland Oy, Ramboll Finland, Mittaviiva sekä pääurakoitsija NCC. Rakennusteollisuus RT on hankkeessa mukana asiantuntijan roolissa.

Hankkeessa on tiukka ote rakentamisen laatuun, kosteudenhallintaan ja puhtaaseen sisäilmaan, rakennuttajapäällikkö **Leena Pirttilä** Lahden Tilakeskuksesta kertoo.

Tavoitteena on terveen ja toimivan talon lisäksi kehittää rakentamisprosessin laatua tuomalla yhteistoiminnallisia menettelytapoja perinteisiin urakkamuotoihin. Vuonna 2019 järjestettiin kolme työpajaa kaikille urakkatahoille. Näin on haluttu varmistaa, että jokainen työntekijä joka vaiheessa asennoituu ja toimii oikein.

Pirttilän mukaan projekti hyödyttää Lahden Tilakeskuksen muita hankkeita ja rakennusalaan laajemminkin.

Hankkeessa on viestitty ainutkertaisen laajasti ja läpinäkyvästi. Vuoden 2019 alussa avautui sivusto Rakokiveen.fi, jolla julkaistaan videoblogia rakentamisen etenemisestä.

Rakokiveen.fi
-sivustolla
julkaistaan
videoblogia
rakentamisen
etenemisestä.

Launeelle valmistuu monitoimitalo Lähde

Launeelle valmistuu monitoimitalo Lähde, jonka virallinen luovutuspäivä oli huhtikuussa 2020. Lähteen monitoimitalo korvaa nykyisen Launeen koulun, Mustikkamäen päiväkodin ja Launeen nuorisotilan. Elokuun ensimmäisestä 2020 ne toimivat uusilla nimillään Lähteen peruskoulu-na, Lähteen päiväkotina ja Lähteen nuorisotilana. Lähde-halli tulee liikuntakäyttöön, ja monitoimitalosta on käyntiyhteys Laune-halliin

Kivimaan monitoimitalon rakennustyöt alkoivat keväällä 2019. Uudisrakentamisen osalta ne saadaan loppuun 2021 ja perusparannuksen osalta 2022.

Paavolan kampus on suunnitteluvaiheessa. Uudisrakentamista ja perusparannusta sisältävä kokonaisuus valmistuu vaiheittain vuoteen 2023 mennessä.

Renkomäen monitoimitalon elinkaarihankinta on kilpailutusvaiheessa.

Monitoimitalo Onni Liipolassa otettiin käyttöön syksyllä 2015. Samaan aikaan käyttöön otettiin myös Jalkarannan **monitoimitalo Jalo**.

Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa lisääntyi

Perheet valitsivat yksityisen palvelusetelipäiväkodin yhä useammin vuonna 2019.

Lahden varhaiskasvatuksessa otettiin kaupunginvaltuuston linjauksen mukaisesti käyttöön palveluseteli kesäkuun alussa 2018. Perheille haluttiin tarjota valinnanvapautta ja vaihtoehto yksityisten palveluiden käyttöön.

Palveluseteli on lisännyt yksityisten palveluntuottajien määrää, yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää sekä ylipäätään varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrää, kertoo päivähoitojohtaja **Mika Harju**.

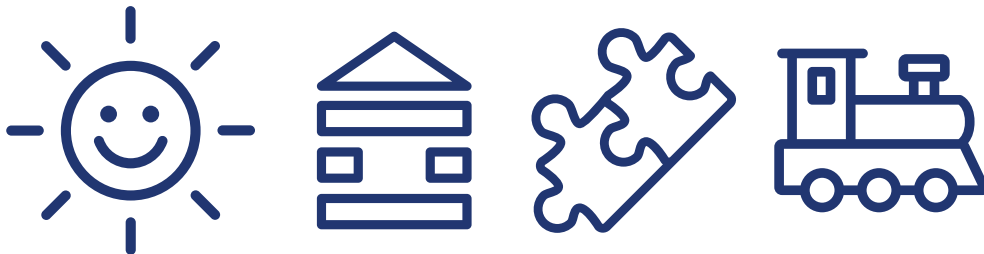
Lahden varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2019 yli 200 lasta enemmän kuin edellisellä vuonna. Lapsia oli yhteensä 5588, joista kunnallisessa oli 74 prosenttia ja yksityisessä 26 prosenttia. Kasvua yksityisen varhaiskasvatuksen puolella oli kuusi prosenttiyksikköä.

Valtuusto linjasi valinnanvapauden

Palveluseteli tarjoaa paikan yksityisellä lähtökohtaisesti samaan hintaan kuin kunnallisella. Yksityinen palveluntarjoaja voi periä lisämaksua. Palveluseteli-sääntökirja määrittelee palvelusetelin ehdot tarkkaan, ja kaupunki seuraa ja arvioi kehitystä.

Mika Harjun mukaan kysyntä myös kaupungin päiväkoteihin on edelleen säilynyt, ja kaupunki on perustanut lisäryhmiä kysyntään vastaamiseksi.

– Kaupungin on tärkeää jatkossakin huolehtia kunnallisten päiväkotien toimintakunnosta ja uusinvestoinneista. Palveluseteli on kuitenkin osaltaan vähentänyt kaupungin investointitarvetta.

Luukas Kortelainen, Lili Timonen ja Caro Airos osallistuivat helmikuussa Niemen päiväkodin Salpausselän kisoihin. Paperinukkien mäenlaskussa avusti päiväkodinjohtaja Riku Ilmivalta, mäkituomarina toimi varhaiskasvatuksen opettaja Anneli Stolt ja kisatyttönä lastenhoitaja Irene Pöyhönen.

Palvelusetelillä uusia asiakkaita

Harjulan Settlementti ry:n Niemen ja Lounaan päiväkodeissa kaikki paikat ovat palvelusetelipaikkoja, kertoo päiväkotien johtaja **Riku Ilmivalta**. Päiväkodeissa on muutama lapsi Hollolasta, ja heidänkin perheensä käyttävät palveluseteliä.

Yksityisen paikallisen yhdistystoimijan kaksi päiväkotia hakeutui ja pääsi palvelusetelipäiväkodeiksi elokuun alusta 2018.

– Palvelusetelin ansiosta asiakaspohjamme lauentui, kun sellaisetkin perheet, jotka olisivat meille

halunneet mutta joilla ei ollut siihen mahdollisuuksia, saattoivat hakeutua meille, Ilmivalta kertoo.

Aiemmin Harjulan päiväkodit olivat olleet kaupungin ostopalvelupäiväkoteja. Kun kaupunki lopetti ostopalvelun vuonna 2016, paikkoja ei saatu täyteen ja toimintaa oli supistettava. Notkahduksen jälkeen palveluseteli korjasi tilanteen. Ilmivalta pitää palvelusetelin käyttöä ohjaavan palvelusetelisääntökirjan tarkkuutta hyvänä.

– Meitä tuottajia on myös kuunneltu, kun sääntökirjaa päivitetään ja kehitetään.

Homebase avattiin osana päihteiden vastaista työtä

Vuonna 2019 Lahdessa avattiin nuorten päihdekuntoutujien kohtaamispaikka Homebase. Toiminta tukee elämänmuutosta yhteisöllisen vertaistuen, ammatillisen avun ja arjenhallinnan avulla.

Kaupunki vastasi nuorten ideaan

Homebasen synty on esimerkkitarina uudenlaisesta kokeilukulttuurista osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi – ja myös korkeiden hoitokustannusten ehkäisemiseksi.

Aloite tuli talvella 2018 kuudelta päihderiippuvuudesta toipuvalta nuorelta. Heidän mukaansa Lahdesta puuttui matalan kynnyksen kohtaamispaikka, joka tukisi päihteetöntä elämäntapaa.

Lahden kaupunki kuuli huolen ja otti sen vakavasti. Keväällä 2019 se lupasi toiminnalle tilat, osa-aikaisen työntekijän ja toimintarahan.

Ajatuksen esittäneet nuoret, kaupungin osallisuus ja hyvinvointipalvelut sekä nuorisopalvelut ja Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys Tatsi ry alkoivat yhdessä työstää toimintatapaa.

Tuki tarpeen etenkin raittiuden alussa

Homebase aloitti syyskuun alussa Aleksanterinkatu 29:ssä. Käyntejä vuoden loppuun mennessä oli 745, ja sidosryhmien tutustumiskäynneillä osallistujia oli 185.

Nuorten mukaan Homebase tukee päihteettömyyttä kaikissa vaiheissa. Etenkin ensi päivinä ja kuukausina tuki on tärkeitä, kun kuntoutuja totuttelee arkeen selvin päin jopa vuosien päihteidenkäytön jälkeen.

Joulukuussa 2019 Homebase sai Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukselta (Stea) päätöksen hankeavustuksesta vuosille 2020–2022. Se kattaa toiminnan kulut ja kahden työntekijän palkat. Rahoitusta ja toimintaa koordinoi Tatsi ry vuoden 2020 alusta lähtien. Kaupungin nuorisotoimi tekee edelleen tiivistä yhteistyötä Homebasen kanssa, ja kaupungin ohjausryhmä seuraa toimintaa.

Rahoitusjakson aikana on tavoitteena perustaa oma yhdistys jatkamaan toimintaa edelleen.

Päihdetyö – terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä

Vuonna 2019 Lahden kaupunki perusti ja laittoi hakuun ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattorin toimen. Tehtävässä aloitti vuoden 2020 alusta **Marja Mikola**.

Mikolan mukaan ehkäisevä päihdetyö on terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, ja erityisesti lapsia ja nuoria pitää tukea.

Mikola mainitsee Homebasen lisäksi HUU-Ma-hankkeen, jonka tavoitteena on huumeeton maakunta. Hanke alkoi vuoden 2019 alussa ja päättyy syksyllä 2021. HUU-Maa hallinnoi Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, ja mukana on laajalti toimijoita, muun muassa Lahden kaupunki.

Myös opiskeluhuollon Huoltamo-mallia Mikola kiittää. Se lähti Tiirismaan luokiosta ja on sitten vuoden 2017 levinnyt laajasti eri kouluasteille – myös muualle Suomeen. Huoltamoissa opiskelijat, terveydenhoitaja ja kuraattori keskustelvat opiskelijälähtöisesti terveyden ja hyvinvoinnin aiheista, mikä tukee myös päihteettömyyttä.

Tapahtumavuosi tarjosi monipuolisen runsaudensarven

Kaikenkokoisia tapahtumia, kaikenlaisille kohderyhmille. Monenmoista urheilua, kulttuuria ja perinteikkäitä, toistuvia tapahtumia.

– Lahden tapahtumatarjonnan määrä on lisääntynyt ja laatu parantunut. Sisältö on juuri sitä, mitä mikin kohderyhmä kaipaa, tapahtumapäällikkö **Inkeri Määttä** Lahden kaupungin tapahtumayksiköstä sanoo.

Vuoden suurin ja vuoden eksoottisin

Vuoden suurin tapahtuma oli Kuninkuusravit Jokimaalla elokuun alussa. Juuri sitä ennen Esperanton maailmankongressin 900 osallistujaa eri puolilta maailmaa toivat viikoksi eksotiikkaa Lahteen. Esperanto on maailman tunnetuin keinotekoinen kieli.

Keväällä uutena tapahtumana saatiin Lahti City-O -kaupunkisuunnistustapahtuma koko perheelle. Lahti osallistui näkyvästi Yleisradion järjestämään I love muovi -kierrätyskampanja-tapahtumaan.

Kovia suorituksia puserrettiin, kun mäkimon-tussa juostiin ylämäkeen Redbull 400 -kisoissa. Myös puolimatkan triathlonkisa Ironman 70.3 Lahti ja vesilajeja yhdistävä Splash Games Water Festival järjestettiin Lahdessa.

Sibelius-festivaali ja perhepuisto täyttivät vuosia

Kesätapahtumissa torilla kuultiin moneen kertaan musiikkia. Kansainvälisesti arvostettu Sibelius-festivaali täytti 20 vuotta. Lahden kirjailijakokous kokosi 29:nneen kerran kirjailijat yhteen.

Toista kertaa järjestettiin kaikenlaisen kulttuurin tervetulleeksi toivottava Lahti Fringe Festival. Siihen kuuluva Illallinen taivaan alla -piknik Väino Hovilan puistotiellä varattiin loppuun parissa minuutissa.

Lapsiperheet saivat viettää Launeen perhepuiston 30-vuotisjuhlaa. Sen jälkeen olivat Lasten ja nuorten harrastemessut.

Teemaviikot kuten Ympäristöviikko, Vesijärvi-viikko ja Liikkujan viikko kuuluvat tapahtumakaupungin vuodenvierailuun.

Lapsiperheet saivat viettää Launeen perhepuiston 30-vuotisjuhlaa.

Lahden ensilumenlatu avattiin 1.11.2019. 1,5 kilometrin mittainen vapaan ja perinteisen hiihtotavan latu kunnostettiin innokkaille hiihtäjille kesän yli varastoidulla lumella, jota ajettiin kuorma-autoilla latupohjaksi.

*Lahden kaupunginteatterin Nunnia ja konnia -musikaalikomedia oli yleisömenestys. Musikaali sai ensi-iltansa 4.9.2019. Naispääroolissa Deloriksena vieraili **Ushma Karnani**.*

Arvokisojen makuun Pajulahdessa

Lahden Nastola on tuonut oman lisänsä lahtelaisten tapahtumien kirjoon.

Liikuntakeskus Pajulahdessa päästiin touko-kuussa 2019 arvokisojen makuun sähköpyörä-tuolijalkapallon EM-kisoissa.

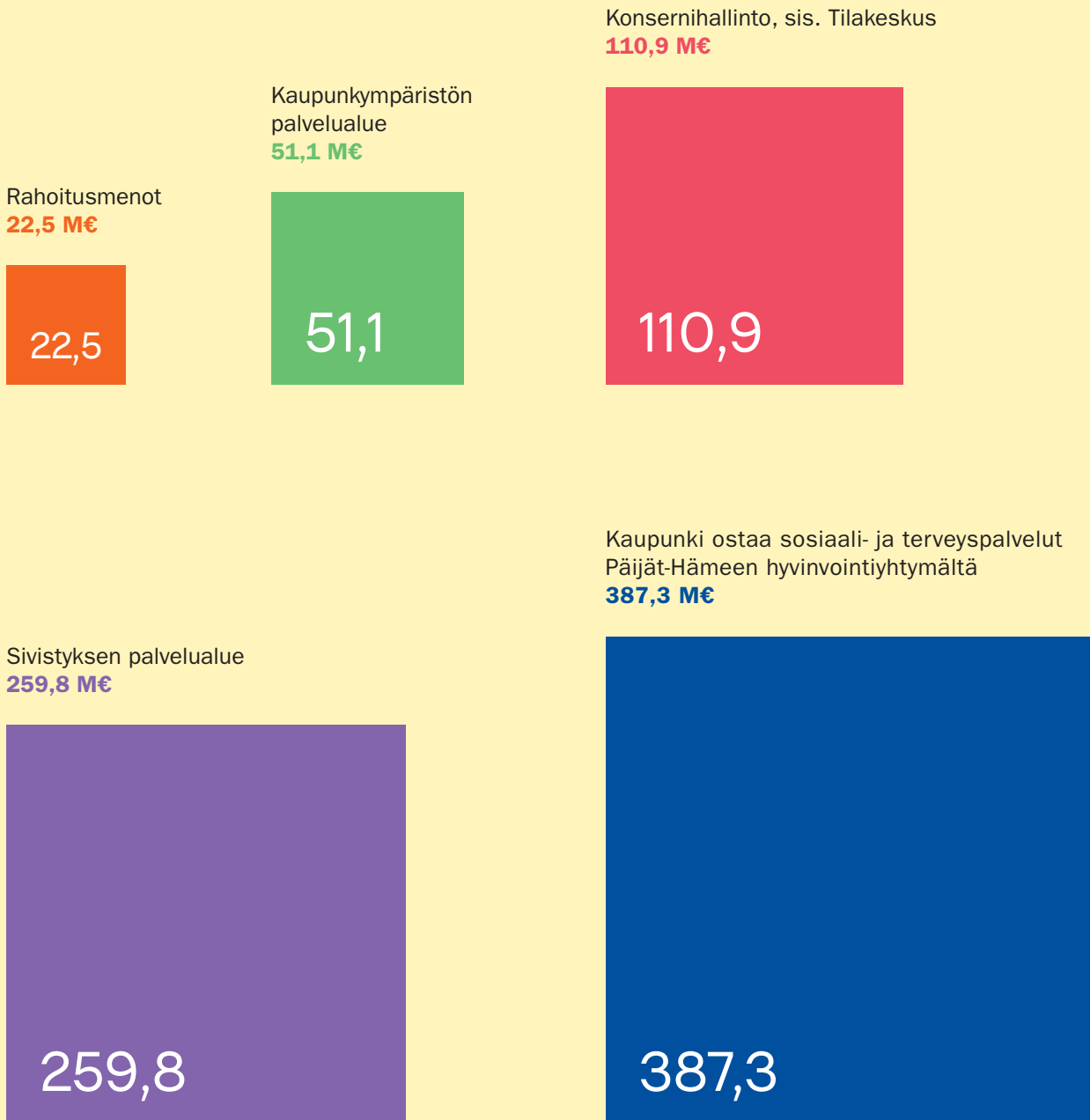
Maastopyöräilyä ja juoksua yhdistävä Valtteri Bottas Duathlon järjestettiin vuonna 2017 ensimmäistä kertaa ja on sen koommin ollut vuotuinen tapahtuma elokuussa.

Tapahtumapäällikkö Inkeri Määttä kertoo, että kaikki lahtelaisittain tärkeät tapahtumat eivät ole aina Lahden kaupungin rajojen sisäpuolella.

Esimerkiksi vuonna 2019 Hollolan Hälvälässä kisattiin haulikon maailmancupissa Suomen Ampumaurheiluliiton 100-vuotisjuhlassa. Lahti oli esillä myös Kouvolan asuntomessuilla. Iitin KymiRing sai uuden moottoriradan siihen kuntoon, että siellä päästiin kokeilemaan Moto GP:n 2020 testiajoja.

Lahden talous 2019

Kokonaismenot yhteensä **831,6 M€**

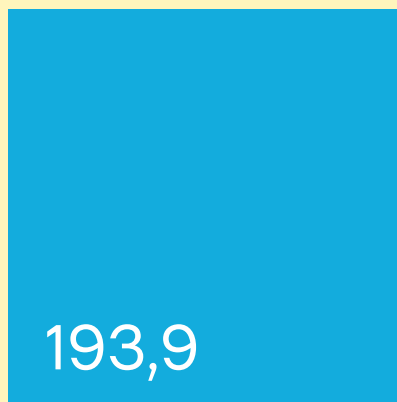

Kokonaistulot yhteensä **858,2 M€**

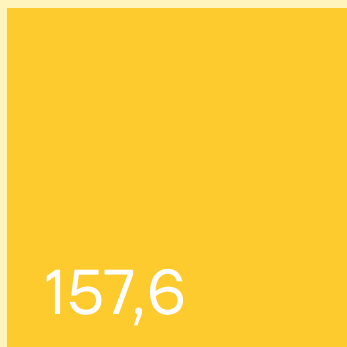
Rahoitustuotot
31,3 M€

Valtionosuudet
193,9 M€

Toimintatulot **157,6 M€**
Konsernipalvelut (sis. taseyksiköt) 85,7 M€
Sivistyksen palvelualue (sis. taseyksiköt) 31,0 M€
Kaupunkiympäristön palvelualue 40,9 M€

Verotulot **475,4 M€**
Kunnallisvero 403,8 M€
Yhteisövero 29,4 M€
Kiinteistövero 42,1 M€

Suurimmat investointikohteet 2019

TALONRAKENNUS	49,8 M€
Rakokiven monitoimitalo	10,8 M€
Launeen monitoimitalo	10,7 M€
Kivimaan koulun laajennus	10,6 M€
Laaksokatu 6 (päiväkoti Paavolaan)	3,0 M€
Kaupunginsairaalan uudistaminen	3,0 M€
Urheilukeskuksen perusparannukset	1,5 M€
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	45,4 M€
kadunrakennus	40,8 M€
Eteläisen kehätien osuus	24,5 M€
valaistus	1,9 M€
viheralueet ja leikkipaikat	1,6 M€
liikunta-alueet	0,8 M€
KIINTEÄ OMAISUUS	1,1 M€
maahankinnat yhteensä	27,5 hehtaaria

Humpulán uuden päiväkodin rakentaminen Paavolaan alkoi syksyllä 2019. Päiväkoti saadaan käyttöön loka-marraskuussa 2020.

Launeen monitoimitalo Lähteen harjannostajaisia juhlittiin 8.3.2019. Elokuussa 2020 lukuvuosi käynnistyy uudessa Lähteessä.

Suomen suurin käynnissä oleva tiehanke – 275 miljoonaa euroa maksava Vt 12 Lahden eteläinen kehätie -hanke – eteni hyvin vuoden 2019 aikana. Eteläisen kehätien ensimetrejä otettiin liikenteelle kesän 2019 aikana ja sisääntuloväylän parantaminen jatkui läpi vuoden. Lahden kaupungin rahoitusosuus hankkeesta on kaikkiaan noin 70 M€, josta maksettiin vuonna 2019 24,5 M€. Kuva: Väylävirasto

Näin Lahtea johdetaan

Lahden kaupungin päätöksentekoa ja johtamista ohjaavat kuntalaki ja kaupungin oma hallintosääntö. Joka kunnassa on oltava hallintosääntö. Lahti päivitti hallintosääntönsä siten, että uusi tuli voimaan vuoden 2019 alusta.

Liki 90-sivuinen hallintosääntö on vapaasti luettavissa Lahden verkkosivuilta. Uusi hallintosääntö ei tuonut olennaisia muutoksia päätöksentekoon ja johtamiseen. Niitä on tulossa vuonna 2021, kun siirrytään pormestarimalliin.

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena

Kaupunginjohtaja **Pekka Timonen** johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin toimintaa ja taloudenhoitoa sekä auttaa viranhaltijavalmistelun ja poliittisten tavoitteiden yhteensovittamisessa. Hän toimii kaupungin keulakuvana ulospäin.

Kaupunginjohtaja toimii kaupungin 3 800 työntekijän ylimpänä esimiehenä. Kaupunginjohtajalla on tukenaan johtoryhmä, jonka jäsenet hän valitsee.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja päätoiminen

Kaupunginhallitus edustaa poliittista johtamista. Puheenjohtajana aloitti kesäkuussa 2019

Sirkku Hildén (sd.). Varapuheenjohtajia ovat **Juha Rostedt** (kok.) ja **Aleksi Mäntylä** (vihr.)

Yhdentoista jäsenen kaupunginhallitus johtaa kaupungin hallintoa, valmistelee kaupunginvaltuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta sekä valvoo kaupungin etua ja edustaa kaupunkia.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on päätoiminen ja varapuheenjohtajat puolipäiväisiä. He saavat siis luottamustehtävästään kuukausipalk-

kion: 5 000 euroa ja 2 500 euroa. Lahden kokoi- sen kaupungin etujen ajamisen ei ole katsottu olevan mahdollista muun täysiaikaisen työn ohessa.

Kaupunginvaltuusto käyttää ylintä valtaa

Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttävät kaupunginvaltuuston 59 jäsentä. Valtuuston tärkein tehtävä on päättää strategiasta ja talousarviosta. Valtuuston puheenjohtaja on **Hannu Rahkonen** (kok.). Ensimmäinen varapuheenjohtaja on **Mika Kari** (sd.), toinen **Antti Holopainen** (vas.) ja kolmas **Jarkko Nissinen** (sd.).

Valtuuston puheenjohtajisto hoitaa luottamustehtävää oman työnsä ohessa.

Lahti siirtyy pormestari- malliin vuonna 2021

Kaupunginvaltuusto päätti vuonna 2018, että Lahti siirtyy pormestarimalliin seuraavan vaalikauden alussa 1. kesäkuuta 2021.

Tällöin kaupunginjohtajan virka muuttuu automaattisesti kansliapäällikön viraksi.

Pormestarimallia koskevat hallintosääntö- muutokset hyväksyttiin valtuustossa tammikuussa 2019. Ne tulevat voimaan vuonna 2021.

Pormestarin lisäksi valitaan kaksi apulaispormestaria. Pormestarin ja apulaispormestareiden on oltava kaupunginvaltuutettuja ja nautittava laajaa luottamusta. He johtavat kaupunginhallitusta kollegiona ja toimivat kansliapäällikön esimiehenä.

Pormestarimallissa pormestari on kaupungin keulakuva ulospäin, kun nykyään keulakuva on kaupunginjohtaja.

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus

Julkaisija Lahden kaupunki
Tekstit Leena Huovila
Toimitus Lahden kaupungin viestintäpalvelut
Kuvat Lahden kaupunki
Ulkoasu Jalo Toivio
Paino Markprint
Julkaisuajankohta 15.6.2020

LAHTI